

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 427/2020-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Katarínou Dušákovou, Považská 26, Košice, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 16/2020 z 27. apríla 2020, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Katarínou Dušákovou, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ku ktorému malo dôjsť postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tost 16/2020 z 27. apríla 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je väzobne trestne stíhaný pre prečin neoprávneného podnikania podľa § 251 ods. 1, 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 3 písm. a) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 Trestného zákona, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie 17. júla 2019 pod ČVS: ORP-364/2-VYS-KS-2019, a taktiež pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 4 písm. a) Trestného zákona, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie 21. augusta 2019 pod ČVS: PPZ-816/NKA-FP-VY-2019.

3. Sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 2 Tp 72/2019 z 19. júla 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Tpo 33/2019 zo 7. augusta 2019, a to z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Následne bolo o osobnej slobode sťažovateľa právoplatne rozhodnuté uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 4 Tp 26/2019 zo 6. decembra 2019 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 44/2019 zo 16. decembra 2019, ktorými bola žiadosť sťažovateľa (obvineného) o prepustenie z väzby na slobodu zamietnutá. O predĺžení základnej lehoty väzby sťažovateľa v prípravnom konaní rozhodol po prvýkrát sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu uznesením sp. zn. 4 Tp 26/2019 zo 14. januára 2020, a to tak, že predĺžil väzbu sťažovateľa do 14. mája 2020, pričom s týmto rozhodnutím o predĺžení základnej lehoty väzby sťažovateľa sa stotožnil aj najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3 Tost 1/2020 z 21. januára 2020, ktorým tento zamietol sťažnosť prokurátora Úradu

špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“), ako aj sťažovateľa. O predĺžení základnej lehoty väzby sťažovateľa v prípravnom konaní rozhodoval po druhýkrát sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu uznesením sp. zn. 4 Tp 26/2019 zo 17. apríla 2020, a to tak, že predmetným uznesením sudca pre prípravné konanie vo výroku I nevyhovel návrhu prokurátora na predĺženie väzby sťažovateľa, vo výroku II nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka a napokon vo výroku III nevyhovel návrhu prokurátora na rozhodnutie o zmene dôvodov väzby [nad rámec pôvodných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku prokurátor žiadal o rozšírenie týchto dôvodov o tzv. útekovú väzbu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku (ďalej len „uznesenie sudcu pre prípravné konanie o druhom návrhu prokurátora na predĺženie základnej lehoty väzby sťažovateľa“)]. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažnosť prokurátor. O jeho sťažnosti rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že zrušil uznesenie sudcu pre prípravné konanie o druhom návrhu prokurátora na predĺženie základnej lehoty väzby sťažovateľa vo výrokoch I a II, väzbu sťažovateľa predĺžil do 14. septembra 2020, nenahradil ju dohľadom probačného a mediačného úradníka a zároveň vo zvyšnej časti sťažnosť prokurátora ako nedôvodnú zamietol.

4. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti všeobecne poukazuje na prieťahy, ktorých sa pri vyšetrovaní predmetnej trestnej veci majú dopúšťať orgány činné v trestnom konaní, čo je podľa jeho názoru v rozpore s potrebou prednostného a urýchleného vybavovania väzobných trestných vecí podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku. V uvedenom kontexte sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poskytuje vlastnú analýzu priebehu vyšetrovania skutkov, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, ako aj analýzu jeho doterajšieho väzobného stíhania, a to vrátane skorších rozhodnutí všeobecných súdov o jeho väzbe. Z uvedených dôvodov bolo potrebné venovať pozornosť najmä tým námietkam sťažovateľa, ktoré smerujú proti postupu a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu.

5. Za primárnu námietku sťažovateľa možno označiť skutočnosť, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k predĺženiu základnej lehoty jeho väzby do 14. septembra 2020 v rovnakom zložení senátu, v akom tento svojím skorším

rozhodnutím „rezolútne odmietol“ jej predĺženie na totožnú lehotu. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ nadobudol dojem, že „sudcovia najvyššieho súdu, pri svojom poslednom rozhodovaní v apríli 2020, ako keby nevedeli, že v mojom prípade už niekedy rozhodovali a ako keby už vôbec nevedeli to, čo predtým konštatovali vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí...“. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru sťažovateľa absolútne nepredvídateľné, rozporuplné a zároveň nedáva záruky právnej istoty. V uvedenom kontexte sťažovateľ vytyka napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu nepravdivý údaj na jeho s. 8, „že sudca pre prípravné konanie vo svojom rozhodnutí o nepredĺžení väzby konštatoval splnenie podmienok pod písmenami a) až b) s výnimkou písmena c)...“. Podľa názoru sťažovateľa to sudca pre prípravné konanie vo svojom rozhodnutí nekonštatoval a ani konštatovať nemohol, „pretože dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. Poriadku som ja nikdy nemal.“. Sťažovateľ je presvedčený, že príslušný senát najvyššieho súdu pred vydaním napadnutého uznesenia nemal ani vedomosť, aké sú jeho skutočné väzobné dôvody.

6. Následne sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti zreferoval právne názory najvyššieho súdu vyplývajúce z napadnutého uznesenia, ktoré smerujú k prehĺbeniu dôvodnosti trestného stíhania vedeného proti jeho osobe, ako aj k naplneniu väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Najvyšší súd jeho väzbu „z tohto hľadiska náležite a zákonne nezdôvodnil.“. Sťažovateľ ďalej namieta, že preventívnu väzbu nemožno odôvodniť inak ako tým, že aj v súčasnosti môže ovplyvňovať priebeh vyšetrovania. Následne sa sťažovateľ vo svojej argumentácii vracia k rozhodnutiam o jeho vzatí do väzby, pričom je presvedčený, že dôvody jeho väzby boli prvotne neprípustne založené na výsledkoch operatívno-pátracej činnosti polície. Z pohľadu splnenia základných materiálnych podmienok väzby považuje sťažovateľ napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za svojvoľné a nedôveryhodné aj preto, lebo jasne nevysvetľuje, čo jeho prípadným prepustením na slobodu reálne hrozí. Sťažovateľ taktiež namieta priame neuplatnenie dohovoru na rozhodovanie o jeho väzbe, pričom zároveň všeobecne poukazuje na jeho konkrétne ustanovenia a rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

7. Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol tak, že postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené jeho „základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a osobnú bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.“. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu navrhuje zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

8. Právna zástupkyňa sťažovateľa v podanej ústavnej sťažnosti vzniesla námietku zaujatosti proti sudcovi ústavného súdu Liborovi Duľovi, ktorý je podľa čl. II bodu 3 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 členom štvrtého senátu ústavného súdu rovnako ako sudca spravodajca Ladislav Duditš. Na výzvu sudcu spravodajcu právna zástupkyňa sťažovateľa námietku zaujatosti odôvodnila písomným podaním z 3. augusta 2020. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 401/2020-12 z 27. augusta 2020 bolo rozhodnuté, že sudca Libor Duľa nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 1503/2020 s tým, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia senátom I. ÚS ústavného súdu.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

14. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci

a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

15. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

16. Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest, b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie alebo c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

17. Podľa § 72 ods. 1 Trestného poriadku sa rozhodnutím o väzbe rozumie rozhodnutie o a) vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby; za rozhodnutie o nevzatí do väzby sa považuje aj rozhodnutie o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby, b) prepustení z väzby a o zamietnutí žiadosti o prepustenie obvineného z väzby; za takúto žiadosť sa považuje aj žiadosť o nahradenie väzby, c) zmene dôvodov väzby obvineného, d) návrhu na predĺženie lehoty väzby obvineného, e) ponechaní obvineného vo väzbe alebo predĺžení celkovej lehoty väzby v trestnom konaní, f) prepustení zatknutého obvineného na slobodu; za takéto rozhodnutie sa považuje aj rozhodnutie o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby.

18. Podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodne o väzbe alebo o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený

nadriadenému súdu najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní, alebo pred uplynutím lehoty väzby v prípravnom konaní; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní, alebo lehoty, ktorá sa má predĺžiť, inak predseda senátu nadriadeného súdu prepustí obvineného z väzby na slobodu písomným príkazom, ktorý musí byť primerane odôvodnený. Predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Predĺženie lehoty väzby môže trvať až sedem mesiacov, lehota väzby v prípravnom konaní však nesmie presiahnuť dĺžku podľa odseku 7. Pri späťvzátí návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby sa postupuje primerane podľa § 72 ods. 3.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom a jeho závery

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť uznesením najvyššieho súdu z 27. apríla 2020 vydaným pod sp. zn. 3 Tost 16/2020, ktorým najvyšší súd okrem iného rozhodol o predĺžení základnej lehoty väzby sťažovateľa v prípravnom konaní do 14. septembra 2020.

20. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť

ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

21. Právo na osobnú slobodu je okrem iného garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na súdnu kontrolu zákonnosti trvania jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označených ustanovení ústavy korešponduje aj so sťažovateľom súčasne označenými právami vyplývajúcimi z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018).

22. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

23. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa predĺženia základnej lehoty jeho väzby v prípravnom konaní do 14. septembra 2020 v rovnakom zložení senátu najvyššieho súdu, v akom tento svojím skorším rozhodnutím (sp. zn. 3 Tost 1/2020 z 21. januára 2020) „rezolútne odmietol“ jej predĺženie na totožnú lehotu považuje ústavný súd za potrebné citovať časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, podľa ktorej „*Vyšetrovanie nemožno univerzálne chápať, že je to daná a nemenná veličina a každé vyšetrovanie zodpovedá z časového hľadiska podobnému rámcu, ale je nevyhnutné dbať aj na akési „premenné“ - individuálne posudzovať zložitost' každej trestnej veci a táto ako vyplýva zo znenia skutku je nepochybne aj daná. Zároveň nie je možné urobiť plán vyšetrovania na týždne až mesiace dopredu, pretože vykonaním rôznych úkonov vyvstávajú nové skutočnosti, na ktoré je potrebné pružne reagovať.*“. Citovanou časťou odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd ponúkol sťažovateľovi jednoznačnú a priamu odpoveď na ním uplatnenú sťažnostnú námietku, pričom nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva nasledujúce skutočnosti. Naplnenie účelu trestného konania vymedzeného v § 1 Trestného poriadku predpokladá zložitý proces upravený Trestným poriadkom, ktorého jadro predchádzajúce vydaniu meritórneho rozhodnutia predstavuje práve proces dokazovania. Dokazovanie sa v rôznom rozsahu prelína celým trestným konaním a v konkrétnej trestnej veci nemožno s určitosťou vopred determinovať, aké dôkazy budú z jednotlivých dôkazných prostriedkov abstrahované. Z uvedených dôvodov predstavuje proces dokazovania v trestnom konaní „živý mechanizmus“, ktorého ďalšie smerovanie je možné určovať a vyhodnocovať iba s prihliadnutím na jeho doterajšie výsledky. Aj z uvedeného dôvodu nemožno napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu vytýkať, že bolo vydané v rovnakom zložení senátu, v akom v minulosti nedošlo k predĺženiu základnej lehoty väzby sťažovateľa do 14. septembra 2020, keďže od 21. januára 2020 (dátum skoršieho rozhodnutia najvyššieho súdu) došlo k podstatnej zmene materiálnej dôkaznej situácie vyplývajúcej najmä z vyhotovenia dvoch znaleckých posudkov z 31. marca 2020, a to z odboru ekonomiky a riadenia podnikov, ako aj z odboru kriminalistickej informatiky (ďalej len „znalecké posudky“).

24. K námietke sťažovateľa, že najvyšší súd v čase vydania napadnutého uznesenia nemal ani vedomosť o tom, aké sú jeho skutočné väzobné dôvody, je potrebné uviesť,

že k formulácii predmetnej sťažnostnej námietky došlo pravdepodobne iba z dôvodu nedostatočnej pozornosti pri interpretácii odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, keď vertikálne systematicky radené písmená a) až c) na jeho s. 8 nepredstavujú konkrétne väzobné dôvody vyplývajúce z § 71 ods. 1 Trestného poriadku, avšak v skutočnosti ide o zhrnutie základných a kvalifikovaných podmienok väzby vyplývajúcich z jednotlivých ustanovení Trestného poriadku. V načrtnutom smere ústavný súd dodáva, že z hľadiska odôvodnenosti väzobných podmienok je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v plnom súlade s označenými ustanoveniami ústavy a dohovoru. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vo všeobecnosti vymedzil formálnu podmienku predĺženia základnej lehoty väzby (§ 76 ods. 2 Trestného poriadku), základné materiálne podmienky väzby (§ 71 ods. 1 Trestného poriadku), ako aj kvalifikované materiálne podmienky väzby (§ 76 ods. 3 Trestného poriadku), pričom ich splnenie odôvodnil konkrétnymi okolnosťami trestného konania vedeného proti sťažovateľovi. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia presne, určito a zrozumiteľne popísal, v čom vidí splnenie všetkých zmienených väzobných podmienok, a preto je z tohto pohľadu napadnuté uznesenie v celom rozsahu ústavnoprávne udržateľné. Aj z dosiaľ uvedených dôvodov sa ústavný súd už nebude bližšie vyjadrovať k ďalšej sťažovateľom uplatnenej námietke, podľa ktorej jeho preventívnu väzbu nemožno odôvodniť inak ako tým, že aj v súčasnosti môže sťažovateľ ovplyvňovať priebeh vyšetrovania. V predmetnej sťažnostnej námietke sťažovateľ prepojil väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s obavou z následku uvedeného v rámci iného väzobného dôvodu [§ 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku], a preto bola z hľadiska prieskumu ústavného súdu predmetná námietka právne aj logicky irelevantná.

25. Podľa názoru najvyššieho súdu prezentovaného v napadnutom uznesení sa od vznesenia obvinenia dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa skôr prehlbuje ako oslabuje a túto skutočnosť najvyšší súd vidí najmä vo výpovediach svedkov, ale predovšetkým v znaleckých posudkoch z 31. marca 2020. K druhej základnej materiálnej podmienke väzby sťažovateľa spočívajúcej v existencii dôvodnej obavy z naplnenia konkrétneho väzobného dôvodu vo vzťahu k tzv. kolúznej väzbe najvyšší súd uviedol, že „... na podnet manželky obvineného tretia osoba odniesla z bytu v taške

a v kufriku veci dôležité pre trestné konanie, pričom existuje dôvodný predpoklad, že takého konanie by bolo realizované aj z iniciatívy obvineného (a je dôvodný predpoklad, že aj bolo) v prípade prepustenia z väzby z dôvodu, že takéto konanie vyvstáva z okolia a prostredia, v ktorom obvinený pôsobí.“. Vo vzťahu k dôvodu tzv. preventívnej väzby najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol: «K dôvodom tzv. preventívnej väzby [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] súdu neostáva nič iné len zopakovať, že v tomto prípade ide o dlhodobé páchanie trestnej činnosti pri skutku, za ktorý bolo vznesené obvinenie 17. júla 2019, ku ktorej malo dochádzať od júna 2018 prakticky v podstate až do zadržania (skutok znie „do súčasnosti“). Išlo o zabehnutý systém, ktorý bol postavený na zmluvách o tichom spoločenstve a skrytom investovaní, na ktorom mal obvinený postavené svoje „podnikanie“ a evidentne aj svoju životnú úroveň. Okruh firiem a zapojených osôb sa tak neustále navyšoval a priebežne obmieňal, čo všetko malo za následok spôsobenie škody a kolektívne investovanie bolo realizované „len naoko“, lebo bolo neoprávnené. Individualizáciu dôvodu väzby u obvineného možno vyvodit’ aj z konkrétnych činností, ktoré v spleti mnohých fiktívnych obchodov a činností (s jasnou vedomosťou o „čo ide“) sám realizoval, a to ako hlavný motor vo veľkom súkolí dobre a dlho fungujúceho „stroja“, a tak sa podieľal na mimoriadne rozsiahlej trestnej činnosti s neobvykle veľkým počtom klientskych zmlúv.»

26. Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia dôsledne zaoberal aj splnením kvalifikovanej materiálnej väzobnej podmienky predĺženia základnej lehoty väzby sťažovateľa vyplývajúcej z § 76 ods. 3 Trestného poriadku, a to, či nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. V uvedenom smere najvyšší súd poukázal na rozsiahlosť a sofistikovanosť sťažovateľom prevádzanej činnosti, ako aj stále prebiehajúce vyšetrovanie. Najvyšší súd nenechal bez povšimnutia, že zo znaleckých posudkov vyplynuli nové skutočnosti, ktoré budú predmetom ďalšieho dokazovania, pričom osobitne zdôraznil potrebu cezhraničného dožiadania informácií z Maltskej republiky, zo Seychelskej republiky, zo Svätého Vincenta a Grenadín a taktiež z Cyperskej republiky. Aj ústavný súd sa stotožňuje s ďalej prezentovanými názormi najvyššieho súdu, podľa ktorých sú orgány činné v trestnom konaní počas vyšetrovania závislé od znaleckej činnosti, ktorú nemôžu

nahradzovať inými pre vec adekvátnymi spôsobmi. V žiadnom prípade tak nemohla byť v prospech sťažovateľa interpretovaná skutočnosť, že pri takom rozsiahlom a sofistikovanom rozsahu trestnej činnosti, ktorá sa sťažovateľovi kladie za vinu, by bolo dôvodom nepredĺženia základnej lehoty jeho väzby v prípravnom konaní to, že znalecké posudky neboli vypracované v pôvodne orgánmi činnými v trestnom konaní stanovenej lehote. Rovnako najvyšší súd na s. 12 napadnutého uznesenia odôvodnil splnenie kvalifikovanej väzobnej podmienky spočívajúcej v hrozbe zmarenia alebo podstatného sťaženia dosiahnutia účelu trestného konania v prípade, ak by bol sťažovateľ prepustený z väzby na slobodu. Na základe všetkého dosiaľ uvedeného je možné deklarovať, že záver o predĺžení základnej lehoty väzby sťažovateľa v prípravnom konaní najvyšší súd správne vyvodil z jeho osoby, z povahy prípadu, zo súčasného stavu vyšetrovania, ako aj zo súčasnej dôkaznej situácie, pričom predĺženie uvedenej lehoty o štyri mesiace je aj podľa názoru ústavného súdu v súlade so zásadou zdržanlivosti a primeranosti vyplývajúcej z § 2 ods. 2 Trestného poriadku.

27. Z dôvodov uvedených v bode 26 odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd uzatvára, že v kontexte zásadnej materiálnej zmeny dôkaznej situácie odôvodňujúcej vykonanie ďalšieho dokazovania, ku ktorej došlo v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi a ktorá spôsobila zmenu právneho názoru najvyššieho súdu spočívajúcu v tom, že v jeho skoršom rozhodnutí z 21. januára 2020 vydanom pod sp. zn. 3 Tost 1/2020 tento neakceptoval návrh prokurátora na predĺženie základnej lehoty väzby sťažovateľa do 14. septembra 2020 a následne túto napadnutým uznesením predĺžil práve do totožného dátumu, nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených ustanovení ústavy a dohovoru.

28. Vychádzajúc z bodov 24 až 27 odôvodnenia tohto rozhodnutia, ústavný súd konštatuje, že právne závery najvyššieho súdu korešpondujú so skutkovými zisteniami, ktoré nie sú výsledkom svojvôle všeobecného súdu, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa. Ústavný súd dopĺňa, že najvyšším súdom prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem Trestného poriadku žiadnym spôsobom

nepopiera ich účel a zmysel. Má teda z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu. Ústavný súd sa tak v žiadnom prípade nemôže stotožniť s námietkami sťažovateľa v uvedenom smere, a to s jeho tvrdením, že sa najvyšší súd posúdením jeho väzobnej veci nezaoberal dostatočne náležite a odôvodnene. Uvedenému konštatovaniu ústavného súdu zodpovedá aj rozsiahle časovo-chronologické zhrnutie priebehu väzby sťažovateľa na s. 5 až 8 odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

29. K námietkam sťažovateľa týkajúcim sa rozhodnutí všeobecných súdov o jeho vzatí do väzby ústavný súd uvádza, že rozsah vymedzenia jeho prieskumu v tomto konaní je determinovaný napadnutým uznesením najvyššieho súdu, a preto ústavný súd v tomto konaní nebol oprávnený ani povinný sa nimi v konkrétnostiach zaoberať. K námietke sťažovateľa spočívajúcej v priamom neuplatnení dohovoru na rozhodovanie o jeho väzbe ústavný súd poukazuje na už uvedené, a to, že za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd sú primárne zodpovedné všeobecné súdy, ktoré sú zároveň pri svojej rozhodovacej činnosti okrem vnútroštátnych prameňov práva viazané aj medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, medzi ktoré v podmienkach Slovenskej republiky nepochybne patrí aj dohovor. Skutočnosť, že najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia necitoval jednotlivé ustanovenia dohovoru a k nim prislúchajúcu judikatúru ESĽP, sama osebe neznamená, že v procese rozhodovania o väzbe sťažovateľa nedošlo k ich aplikácii, resp. došlo k ich explicitnému porušeniu. V načrtnutých súvislostiach ústavný súd ďalej pripomína, že vzájomný vzťah dohovoru a vnútroštátnej právnej úpravy je determinovaný čl. 154c ods. 1 ústavy ako intertemporálnym ustanovením, pričom predmetné interpretačné pravidlo nevymedzuje konkrétne prípady, pri ktorých má dôjsť k aplikácii dohovoru, avšak vymedzuje kategóriu prípadov, keď má priama aplikácia dohovoru dostať prednosť pred aplikáciou vnútroštátnych zákonov (I. ÚS 100/04). Ústavný súd však načrtnutú konkurenciu dohovoru a vnútroštátnej právnej úpravy z obsahu ústavnej sťažnosti ani jej príloh neidentifikoval.

30. Vzhľadom na závery uvedené v bodoch 20 až 29 odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

31. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu